

KARTERINGSNIEUWS 5: WIE SCHRIJFT DIE BLIJFT; NIEUWE WEGEN NAAR ONSTERFELIJKHEID

Nico Dam, Martin Gotink & Mirjam Veerkamp

namens de Karteringscommissie (p/a veerkamp.berg@planet.nl)

Dam, N., Gotink, M. & Veerkamp, M. 2017. New routes for fungus mapping. *Coolia* 60(3): 180–182

We describe recent developments in the recording of fungi. A new app allows offline recording in the field. The web site with distribution maps has been augmented with a data entry page. Validation of the entered data is briefly discussed.

Paddenstoelenkartering is al sinds tientallen jaren een speerpunt in de activiteiten van de NMV. Het systematisch inzamelen van verspreidingsgegevens van paddenstoelen is lange tijd een soort ‘alleenrecht’ van onze vereniging geweest. Met de opkomst van internet is dat opvallend veranderd. Eerst kwam waarneming.nl, als particulier initiatief en volledig onafhankelijk van de NMV. Later kwam daar, vanuit de PGO's (Particuliere Gegevensverzamelende Organisaties, zoals SOVON, BLWG, Vlinderstichting, en ook NMV), telmee.nl bij. En nu zijn er weer nieuwe ontwikkelingen, waardoor paddenstoelenwaarnemingen via Verspreidingsatlas (VspA) en een speciaal daarvoor ontwikkelde app, NOVA, direct doorgegeven kunnen worden. Al die gegevens, van alle PGO's, komen uiteindelijk in een centrale database terecht, de Nationale Databank Flora & Fauna (NDFD). Van daaruit kunnen ze (i.h.a. tegen betaling) betrokken worden door organisaties die natuurgegevens nodig hebben voor hun werk.

We gaan hieronder kort in op de nieuwe mogelijkheden voor gegevensinvoer, zonder veel aandacht voor de technische aspecten.

Paddenstoelenwaarnemingen doorgeven

Tot voor kort waren er dus drie kanalen om paddenstoelenwaarnemingen door te geven voor opname in de NDFD: offline via de NMV (PaKa, ons op Excel gebaseerde invoerprogramma), of online, via waarneming.nl of via telmee.nl, het invoerportaal van de NDFD zelf. In alle gevallen worden de aangemelde gegevens eerst gecontroleerd (validatie; daarover verderop in dit artikel meer). Alleen de goedgekeurde waarnemingen worden als beschikbare data in de NDFD opgenomen. Deze zijn, tot op zekere hoogte, openbaar, en ontsloten via verspreidingsatlas.nl.

Op het moment dat u deze *Coolia* leest, zijn er twee nieuwe invoermogelijkheden bijgekomen. Mobiele waarnemingeninvoer is mogelijk via de app NOVA, en het is nu ook mogelijk om waarnemingen in te voeren via verspreidingsatlas.nl. In beide gevallen moet u een ‘account’ bij verspreidingsatlas.nl hebben; daar kunt u zich ook aanmelden.

NOVA is de opvolger van de bij FLORON al langer in gebruik zijnde invoer-app PlantObs (zie <http://www.floron.nl/meedoen/nova>). De app (zie Figuur 1 voor het hoofdscherm) is

Figuur 1. Invoerscherm van NOVA.

Nieuw

Formulier Waarneming Streeplijst

Soortnaam (Nederlands)
Kies soort (Nederlands)

Formulier NMV kh-192-451 Waarnemingen 0

Locatie 187.806/421.303 (±16m) Nauwkeurigheid volgens gps

Aantal 1 Fotobewijs geen

Determinatie zeker Organisme onbekend

Habitat onbekend Substraat onbekend

Opmerkingen
Begin met een '!' om vast te zetten.
Plaats privé notities tussen ().

https://www.verspreidingsatlas.nl/haarnemingen/losse_waarneming.aspx

Soortnaam:

Datum: vandaag gisteren

Einddatum:

Onthoud geselecteerde waarden:

Aantal: of geschat aantal:

Determinatie onzeker:

Bewijs:

Methode:

Habitat:

Substraat:

Organisme:

Waarnemer:

Determinator:

In collectie van:

Referentie- of Collectienr:

Opmerking:

https://www.verspreidingsatlas.nl/haarnemingen/nmv_streeplijst.aspx

Type bezoek:

Naam waarnemer:

Bezoekdatum: vandaag gisteren

Tweede of laatste bezoekdatum:

Naam gebied:

Aantal deelnemers:

Bezoekuur afgerond op hele uren:

Opmerking:

Herstel eerst de volgende fouten: Coördinaten niet ingevuld

[Ga naar stap 2 \(soortlijst\) >](#)

Paddenstoelen Streeplijst Invoeren 2/2

In deze stap voer je de soortenlijst in voor het bezoek aan hok 190-420 op 3 jun 2017. [Klik hier als deze informatie onjuist is](#)

Toelichting bij het invoeren van waarnemingen
 Vul een soortnummer in, of een (deel van een) soortnaam. Gebruik de toetsen die je gewend bent in Excel om door het formulier te navigeren. Met enter-toets en pijl-beneden komt er een nieuwe regel bij. Lege regels worden na afloop automatisch weggehaald. Gebruik bij Talrijkheid de NMV-aantalclassen: A1 = schaars (maximaal 3 vindplaatsen per km2), A2 = matig talrijk (4 tot 20 vindplaatsen per km2), A3 = (zeer) talrijk (meer dan 20 vindplaatsen per km2).
 Zeldzame soorten worden weergegeven in (vet) groen. Bij sommige soorten verschijnt een vraag of instructie.
 Let op: voer de soortenlijst in één keer in. Na het opslaan van de streeplijst kun je de soorten alleen nog één-voor-één toevoegen. Je kunt maximaal 600 waarnemingen invoeren.

#	Soortnaam	Talrijkheid	MCFK	Habitat	Substraat	Organisme	Opmerking
1.	Amanita elia	2	MCFK	1700	14	0019	fake news
	Amanita eliae - Roze amaniet [10003040] - Collectie vereist; Foto gewonnen aantal: 2 Humusarm zand Fagus - Beuk						
2.	scler ci	87	MCFK	habitat	substraat	68	opmerking
	Scleroderma citrinum - Gele aardappelbivist [10228040] aantal: 87					0068	Pinus syl...
3.	par	0	MCFK	habitat	substraat	organisme	opmerking
	Macrolepiota excoriata - Rafelige parasolzwam [10082010]						
4.	soort	aantal	MCFK	habitat	substraat	organisme	opmerking

[Streeplijst opslaan >](#)

ontwikkeld voor smartphones (alleen android; er is geen versie voor iPhones) en is bedoeld voor offline mobiele gegevensinvoer. Je kunt hem dus in het veld gebruiken tijdens inventarisaties (zonder internetverbinding), maar hij is ook (vooral?) handig voor het invoeren van losse waarnemingen, paddenstoelen die je per ongeluk onderweg tegenkomt. De GPS in je smartphone zorgt voor de exacte coördinaten, en je kunt de ingevoerde gegevens thuis (of wanneer je dan ook maar weer internetverbinding hebt) uploaden en indien nodig bewerken. Dat laatste is vooral handig voor het achteraf invoeren van microscopisch gedetermineerde vondsten.

De nieuwe invoermogelijkheid via verspreidingsatlas.nl is geschikt voor online invoer van zowel incidentele waarnemingen als uitgebreide inventarisatielijsten. Afbeeldingen van de diverse invoerschermen ('screendumps') staan in Figuur 2. Bij het invoeren van incidentele waarnemingen ligt de nadruk op de waarneming; bij het invoeren van soortenlijsten ligt de nadruk op het gebied waar de waarnemingen vandaan komen. Bij het invoeren van de soorten wordt u gewezen op eventueel vereiste validatiecriteria (microscopie, collectie) en de rol van foto's van de collectie. In alle gevallen wordt u gewaarschuwd bij foutieve invoer, en bij soorten waarvoor specifieke validatiecriteria van toepassing zijn. Ook ecologische gegevens, van groot belang voor het uiteindelijke gebruik van de gegevens, kunnen hier efficiënt ingevoerd worden.

Twee nieuwe mogelijkheden: probeer ze eens! We zijn erg benieuwd naar uw ervaringen.

Implicaties voor de validatie

Hoewel je als waarnemer normaliter niet veel van de validatieprocedure merkt (misschien vraagt je districtscoördinator af en toe eens nadere toelichting bij een doorgegeven waarneming), gaan we er toch even op in. Hier zit namelijk een spanningsveld. Aan de ene kant willen we graag zoveel mogelijk gegevens van zoveel mogelijk waarnemers in de database opnemen, aan de andere kant willen we dat de gegevens 100% betrouwbaar zijn. Deze combinatie is niet haalbaar. Punt.

Het spanningsveld zit hem natuurlijk in de persoonlijke component. Iedereen accepteert dat sommige soorten ondubbelzinnig in het veld herkenbaar zijn, terwijl andere eigenlijk altijd microscopisch gecontroleerd moeten worden. Iedereen accepteert ook dat de ene waarnemer beter ter zake kundig is dan de andere. Maar waar ligt de grens? Wie besluit dat waarnemer A wel in staat is een Weidekringzwam in het veld te herkennen, maar waarnemer B niet? En waarom zou je waarnemingen van soorten zonder validatiecriteria sowieso niet klakkeloos accepteren? De vraag is, kortom, hoe je in de praktijk omgaat met de enorme verscheidenheid in kennis onder waarnemers. En, laten we eerlijk zijn, hoe je de charlatans, diegenen die waarnemingen invoeren zonder enige reflectie op de juistheid daarvan, er uit filtert.

Op dit moment zijn zowel invoer als validatie (de kwaliteitsborging van de invoer) versnipperd. De NMV hanteert haar eigen manier (invoer via Paka, validatie door de districtscoördinatoren), waarneming.nl heeft een eigen validatorenteam (dat in principe ook de NMV-validatiecriteria aanhoudt), en de NDFF heeft een eigen coördinator. Na validatie komen alle gegevens in de NDFF terecht, en het is dan ook wenselijk dat er eenduidige validatiecriteria gehanteerd worden. Dat is op dit moment slechts beperkt het geval. Een in onze ogen ongewenste situatie, maar natuurlijk wel een met historie. Op het moment dat deze Coolia uitkomt, is overleg gaande over integratie van de validatie. We houden u op de hoogte.

Figuur 2. (Vorige pagina) 'Screen dumps' van diverse schermen van de invoermogelijkheid bij verspreidingsatlas.nl. Boven: invoeren van losse waarnemingen. Midden en onder: de schermen voor het invoeren van inventarisatielijsten.